

Hogeschool Rotterdam

Bachelor Verloskunde Bijzonder Kenmerk Woman-Centered Care

Beperkte opleidingsbeoordeling Beoordeling bijzonder kenmerk

Samenvatting

In januari 2019 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Verloskunde van het Instituut voor Gezondheidszorg bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleiding biedt een voltijdprogramma in Rotterdam aan. Het panel beoordeelt de opleiding als **goed**. Met de opleidingsbeoordeling vraagt de opleiding tevens een bijzonder kenmerk voor Woman-Centered Care aan. Het panel beoordeelt dit kenmerk als **positief**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

De opleiding Verloskunde van Hogeschool Rotterdam (VAR) gaat uit van de Nederlandse eisen die gelden voor het vak verloskunde die door de overheid gesteld zijn en door het SOV¹ worden onderschreven (*Opleidingsprofiel Verloskunde*, SOV 2016). De in dit opleidingsprofiel uitgewerkte kwalificaties zijn gerelateerd aan de CanMeds-rollen en aan de Dublin descriptoren. Ook sluiten ze aan op de in de AMvB² opgenomen wettelijke (kwantitatieve) eisen en op de Europese eisen. De opleiding heeft dit landelijke opleidingsprofiel vertaald naar een eigen - zeer helder - competentieprofiel waarin zeven rollen met daaraan gekoppeld vijftien competenties zijn opgenomen. De VAR spreekt over 'sociaal verloskundigen'. De VAR stelt als specifiek doel verloskundigen op te leiden die woman-centered care en samenwerken in de zorgketen als vanzelfsprekend integreren in de uitoefening van hun beroep, een onderzoekende houding hebben en een attitude van levenslang leren. Dit sluit goed aan op landelijke uitgangspunten en ontwikkelingen in het werkveld en de maatschappij. De opleiding hanteert een sterk eigen competentieraamwerk, dat op heldere wijze houvast biedt aan het opleiden van vakbekwame verloskundigen. De expliciete focus op woman-centered care is doordacht en sterk neergezet vanuit een concept welke de opleiding in haar profilering nog verder centraler kan stellen.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Mede dankzij haar kleinschaligheid kent de opleiding een informele sfeer en een sterk gevoel van betrokkenheid. Studenten en docenten weten elkaar goed te vinden. Dit leidt bij alle actoren tot betrokkenheid en waardering. De onderlinge samenwerking werkt positief uit op de kwaliteit van het onderwijs.

De competenties uit het opleidingsprofiel zijn verwerkt in het curriculum. Studenten ontwikkelen de juiste kennis en vaardigheden. De samenhang tussen theorieonderwijs, vaardigheidsonderwijs en de stages steekt goed in elkaar met het Praktijk Gericht Werken wat daarin centraal staat. Daaraan gekoppeld is studieloopbaanbegeleiding (SLC). Alles bij elkaar zorgt ervoor dat de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de student een logische opbouw volgt.

¹ SOV: Samenwerkende Opleidingen Verloskunde. SOV is een samenwerkingsverband van de drie verloskunde-opleidingen.

² AMvB: Algemene Maatregel van Bestuur

In het onderwijs is nadrukkelijk aandacht voor de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden en communicatieve vaardigheden. Ook is het concept van woman-centered care duidelijk geïntegreerd in het curriculum. Met deze elementen werkt de opleiding goed aan het realiseren van haar ambitie om sociale verloskunde op te leiden.

De docenten die het curriculum ontwikkelen en verzorgen zijn kundig en heel toegankelijk. Studenten ervaren korte lijntjes en zijn tevens positief gestemd over hun SLC. Ook ervaren zij de ondersteuning vanuit hun peercoaches (ouderejaars student) van meerwaarde op het intensieve programma. De duidelijk opzet van het programma, de aandacht voor communicatie met daarbij de korte lijnen en betrokkenheid, dragen eraan bij dat voor iedereen duidelijk is wat er verwacht wordt. Vanuit verschillende gremia is ook oog voor kwaliteitszorg. Hierbij zijn docenten, studenten, de lector en vertegenwoordigers van het werkveld actief betrokken.

De opleiding beschikt ten slotte over bijzondere faciliteiten die de ontwikkeling van specifieke beroepsvaardigheden goed mogelijk maken.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

De opleiding gaat uit van een adequaat systeem van toetsing. De toetskaders zetten adequate lijnen uit voor toetsuitvoering met aandacht voor kwaliteitseisen. Zo staan de competenties en de daarbij uitgewerkte handelingscriteria op bachelorniveau centraal in de toetsing. Voor de tussenniveaus wordt dit verder geoptimaliseerd. De opleiding werkt met matrices en er is de feedbackfunctie als onderdeel van de toetsing. Dit sluit aan bij de aandacht in de opleiding voor de persoonlijke ontwikkeling van de student.

De toetsuitvoering is in orde. De opleiding zet passende methoden en instrumenten in om de kwalificaties van studenten te beoordelen. Voor studenten is helder wat er van hen verwacht wordt. De organisatie (planning) van de toetsing heeft de aandacht om een evenwichtige spreiding van toetsdruk te realiseren. Het merendeel van de beoordelingen is voorzien van betekenisvolle inhoudsrijke feedback. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van toetsing en beoogde functie van feed forward en kan verder aandacht krijgen. De opleiding is bezig de uniformiteit tussen assessoren van assessments verder te optimaliseren. Dit verdient de verdere aandacht. De examencommissie ziet op een juiste manier toe op de kwaliteit van de toetsing. Hiertoe zijn processen adequaat ingericht waarbij de toetscommissie structureel toeziet op de kwaliteit van toetsen en hierover afstemt met het team.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

De kwaliteit van het werk van afgestudeerden en van het team dat een uniforme visie over het programma uitdraagt, is buitengewoon goed. Studenten zijn tevreden, evenals het werkveld. De opleiding heeft overtuigend aangetoond dat zij toekomstige verloskundige professionals opleidt, die na afronding van hun opleiding als zelfstandig professional kunnen beginnen. De afstudeerfase is daartoe adequaat ingericht. Het eindwerk van de opleiding wordt gevormd door een combinatie van resultaten die samen de competenties vanuit het onderliggende competentieprofiel afdekken. De resultaten van de verschillende onderdelen laten bij elkaar zien dat de studenten de beoogde leerresultaten bereiken. Deze weerspiegelen op overtuigende wijze

hbo-bachelorniveau. De gesprekken hebben verder geleerd dat de opleiding bekwame verloskundigen opleidt. Vertegenwoordigers van het werkveld en afgestudeerden zijn tevreden over de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk. Zij herkennen een ontwikkeling in de houding van de verloskundige die meer onderzoekend is, de dialoog opzoekt en goed kan aangeven wat ze wil.

Bijzonder kenmerk Woman-Centered care

De opleiding ontvangt een positieve beoordeling over het bijzonder kenmerk Woman-Centered Care. Het panel heeft kunnen vaststellen dat de opleiding voldoet aan de drie gestelde criteria voor een bijzonder kenmerk (NVAO, juli 2017). Daarbij van een progressieve verandering bij de opleiding om het onderscheidende karakter van het kenmerk breder en steviger te bestendigen in de structuur. Het panel vindt het belangrijk dat de opleiding dit verder doorzet en beveelt de opleiding daarbij aan om het bijzonder kenmerk explicieter in de profilering van de opleiding mee te nemen. Het panel heeft kunnen vaststellen dat de aan het kenmerk verbonden 'ISeeYou-stage' studentproducten oplevert die van indrukwekkende kwaliteit zijn. Het panel wijdt dit aan het doordacht neerzetten van het concept.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	9
Schets van de opleiding	11
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	13
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	16
Standaard 3 Toetsing	21
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	25
Bijzonder kenmerk Woman-Centered Care	27
Eindoordeel over de opleiding	29
Aanbevelingen	30
Bijlagen	31
Bijlage 1 Bezoekprogramma	32
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	33

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Verloskunde en daaraan gekoppeld het (nieuwe) kenmerk Woman-Centered Care van Hogeschool Rotterdam. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool Rotterdam en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd. Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2016) en het *NQA-handleiding 2018*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 15 januari 2019. Het visitatiepanel bestond uit:
De heer prof. dr. C.P.M. van der Vleuten (voorzitter)
Mevrouw dr. E. Mestdagh (domeindeskundige)
Mevrouw F.M. Posthumus (domeindeskundige)
Mevrouw dr. M.E.B. Rijnders (deskundige Bijzonder kenmerk Woman-Centered Care)
Mevrouw S.E. Veenstra (studentlid)
Mevrouw M. Snel BHRM & BEd, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

De drie bestaande bacheloropleidingen Verloskunde in Nederland zijn beoordeeld door eenzelfde panel. Per bezoek neemt een ander studentpanellid deel die onafhankelijk is van de te beoordelen opleiding. Daarnaast is het panel van Verloskunde van Hogeschool Rotterdam aangevuld met een panellid met expertise over Woman-Centered Care. Het panel heeft dit kenmerk beoordeeld conform de eisen van de NVAO, zoals vastgelegd in het protocol *Bijzondere kenmerken, nadere uitwerking* (NVAO, juli 2017).

Bij de aanvraag heeft de instelling een zelfevaluatie-rapport (ZER) aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van de *NQA-handleiding 2018*. Het visitatiepanel heeft de ZER bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht; zie bijlage 1 en 2. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

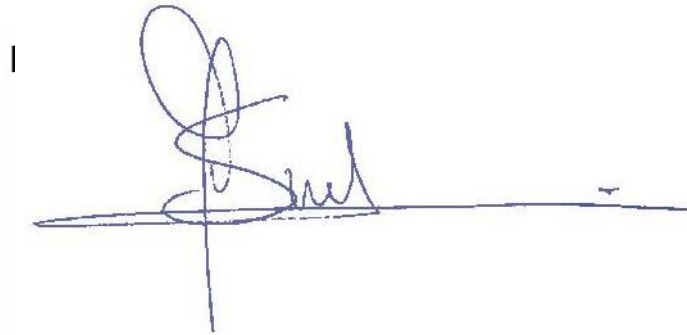
Utrecht, 18 maart 2019

Panelvoorzitter

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized loop on the left and a more complex, scribbled structure on the right.

prof. dr. C.P.M. van der Vleuten

Lead-auditor

A handwritten signature in blue ink, featuring a large, stylized 'S' at the beginning, followed by 'nel' and a long horizontal line extending to the right.

M. Snel BHRM & BEd

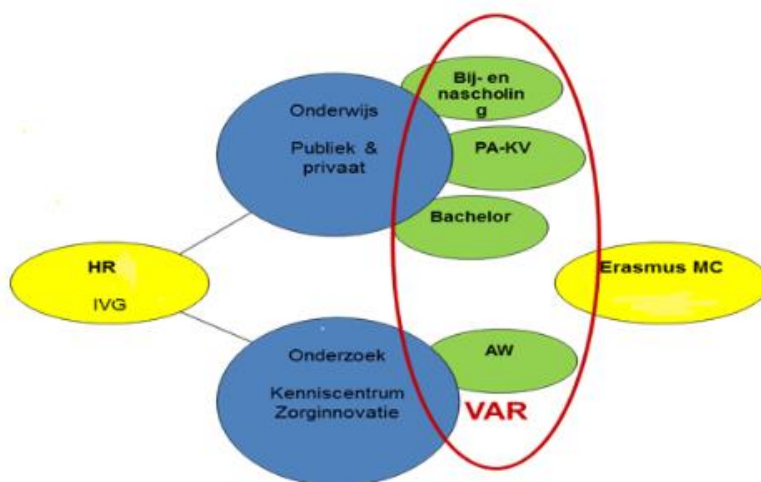
Schets van de opleiding

Binnen Hogeschool Rotterdam valt de opleiding Verloskunde sinds 2008 onder het Instituut voor Gezondheidszorg. De opleiding volgt de beleidskaders van de hogeschool en meer specifiek van het instituut.

Verloskunde Academie Rotterdam

Sinds 2006 maakt de opleiding onderdeel uit van de Verloskunde Academie Rotterdam (VAR): een samenwerkingsverband tussen Hogeschool Rotterdam en het Erasmus MC met als doel verloskundigen op te leiden voor de hele keten van de geboortezorg. Binnen dit samenwerkingsverband komen onderwijs, onderzoek en bij- en nascholing voor de verloskunde samen. De hogeschool biedt, naast de bacheloropleiding en bij- en nascholingsactiviteiten, de masteropleiding Physician Assistant Klinische Verloskunde aan die onderdeel uitmaakt van de VAR. Onderzoeksactiviteiten krijgen vorm binnen de Academische Werkplaats Geboortezorg & Perinatale Gezondheid die weer gelieerd is aan het Kenniscentrum Zorginnovatie van de hogeschool.

Visualisatie VAR

Woman-Centered Care³

Dit betreft het speerpunt van de opleiding Verloskunde van de VAR. Het sluit aan bij de uitgangspunten die landelijk zijn vastgelegd voor verloskunde (zie verder standaard 1). De opleiding beschouwt de samenwerkingsrelatie tussen de verloskundige en de vrouw als essentieel voor goede zorg en stelt deze centraal in het curriculum en ook in de wijze waarop zij met haar studenten omgaat (zie ook standaard 2 en Bijzonder kenmerk Woman-Centered Care).

³ Woman-Centered Care, ook wel cliënt-centered care genoemd (Fontein-Kuipers, de Groot, & van Staa, Woman-centered care 2.0.: *Bringing the concept into focus.*, 2018)

Inrichting opleiding Verloskunde VAR

De vierjarige voltijdopleiding kent een omvang van 240 studiepunten. Voor de opleiding geldt een numerus fixus. Jaarlijks worden maximaal 60 studenten toegelaten. Om in aanmerking te komen, moet de student aan algemene toelatingseisen voldoen (dit zijn relevante diploma-eisen) en aan aanvullende eisen (selectieprocedure VAR). In de selectieprocedure kijkt de opleiding naar de meest geschikt geachte kandidaat verloskundigen. Daarvoor kijkt de opleiding naast het denk- en analytisch vermogen, sociaal communicatieve vaardigheden en reflectieve vaardigheden, naar het beroepsbeeld dat iemand voor ogen heeft en naar de persoonlijke motivatie. Op basis van deze verschillende zaken gaat de opleiding na of de kandidaat een verloskundige in spé is die samenwerken en woman-centered care hoog in het vaandel heeft staan en de opleiding kan voltooien.

Studenten volgen op dit moment een vernieuwd programma, gebaseerd op het vernieuwde competentieprofiel van de opleiding. Dit competentieprofiel is vernieuwd naar aanleiding van het nieuwe landelijke beroepsprofiel van de Koninklijke Nederlandse Organisatie van Verloskundigen (KNOV, 2014) en het nieuwe door de drie verloskunde-opleidingen ontwikkelde Landelijk Opleidingsprofiel Verloskunde. Het curriculum gaat sinds 2016-2017 uit van het aangepaste competentieprofiel. Met de invoering daarvan zijn ook gelijk wijzigingen in het programma doorgevoerd naar aanleiding van een interne audit en studentevaluaties. Daarnaast is, ingegeven vanuit het nieuwe Toetsbeleid van het instituut, de toetsing herzien. De focus ligt op het ondersteunen van het leerproces. Dit uit zich in meer concrete feedback en feed forward.

Schematisch overzicht curriculum Verloskunde 2018-2019

Jaar 1	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4		
	Fysiologie en beeldvorming beroep	Prenataal fysiologie	Nataal en post-nataal fysiologie	Stage eerste lijn	Integrale zorgverlening (risicoselectie)	
	Professionalisering Organisatie van de zorg					
Jaar 2	Kwartaal 5	Kwartaal 6	Kwartaal 7		Kwartaal 8	
	Integrale zorgverlening (risicoselectie)	Stage eerste lijn	Integrale zorgverlening (risicoselectie)	Stage tweede lijn	Professionalisering en organisatie van de zorg	Stage tweede lijn
Jaar 3	Kwartaal 9	Kwartaal 10	Kwartaal 11		Kwartaal 12	
	Minor		Integrale zorgverlening	Stage eerste lijn	Preconceptiezorg en organisatie van zorg	
Jaar 4	Kwartaal 13	Kwartaal 14	Kwartaal 15		Kwartaal 16	
	Stage tweedelij	Stage eerstelij		AO	Stage eerstelij	

Figuur: schematische opbouw van het curriculum

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

De opleiding Verloskunde van Hogeschool Rotterdam (VAR) gaat uit van de Nederlandse eisen die gelden voor het vak verloskunde die door de overheid gesteld zijn en door het SOV⁴ worden onderschreven (*Opleidingsprofiel Verloskunde*, SOV 2016). De in dit opleidingsprofiel uitgewerkte kwalificaties zijn gerelateerd aan de CanMeds-rollen en aan de Dublin descriptoren. Ook sluiten ze aan op de in de AMvB⁵ opgenomen wettelijke (kwantitatieve) eisen en op de Europese eisen.

De opleiding heeft dit landelijke opleidingsprofiel vertaald naar een eigen - zeer helder - competentieprofiel waarin zeven rollen met daaraan gekoppeld vijftien competenties zijn opgenomen. De VAR spreekt over 'sociaal verloskundigen'. De VAR stelt als specifiek doel verloskundigen op te leiden die woman-centered care en samenwerken in de zorgketen als vanzelfsprekend integreren in de uitoefening van hun beroep, een onderzoekende houding hebben en een attitude van levenslang leren. Het panel vindt dit goed aansluiten op landelijke uitgangspunten en ontwikkelingen in het werkveld en de maatschappij. Het panel is in het bijzonder positief over het competentieraamwerk dat de opleiding hanteert. Dit biedt op heldere wijze houvast en stelt de VAR in staat om vakbekwame verloskundigen op te leiden. De expliciete focus op woman-centered care vindt het panel doordacht en sterk neergezet vanuit een concept. In haar profilering kan zij dit nog verder centraler stellen.

Onderbouwing

De door het SOV ontwikkelde en vastgestelde *Opleidingsprofiel Verloskunde* (2016) beschrijft gemeenschappelijke leeruitkomsten en opleidingseisen voor een verloskundige in Nederland. Deze leeruitkomsten sluiten aan op de landelijke eisen, zoals vastgelegd in het *Beroepsprofiel Verloskunde* (2014) van de KNOV. De opleiding heeft een eigen competentieprofiel opgesteld gebaseerd op het landelijke profiel. Daarmee is geborgd dat wordt aangesloten op de internationale kaders voor de opleiding tot verloskundige (2013/55/EU) en de landelijke wettelijke opleidingseisen, zoals beschreven in de AMvB. Deze opleidingseisen beschrijven bijvoorbeeld het minimaal aantal verplichte verrichtingen en hoeveel studiepunten de student moet verwerven in een bepaalde setting. De landelijk ontwikkelde leeruitkomsten zijn gerelateerd aan de

⁴ SOV: Samenwerkende Opleidingen Verloskunde. SOV is een samenwerkingsverband van de drie verloskunde-opleidingen.

⁵ AMvB: Algemene Maatregel van Bestuur

CanMeds-rollen en aan de Dublin descriptoren. Daarmee is het beoogde bachelorniveau geborgd.

De opleiding Verloskunde van Hogeschool Rotterdam wil studenten opleiden tot sociaal verloskundigen. Daartoe stelt zij woman-centered care en samenwerken in de zorgketen centraal. Dit sluit nauw aan bij het landelijke profiel en bij ontwikkelingen in de geboortezorg. Het belang van deze accenten is voor het panel evident en deze herkent het panel ook in de andere verloskunde-opleidingen. Het concept dat de VAR hanteert voor woman-centered care vindt het panel goed. Het panel beschouwt de manier waarop dit ten grondslag ligt aan het programma als doordacht en sterk neergezet, zoals in de ISeeYou-stage, het praktijkgericht leren, de aandacht voor communicatieve vaardigheden en in de eigen minoren (zie verder standaard 2). Tevens herkent het panel het gedachtegoed terug in de wijze waarop de opleiding (het team) omgaat met haar studenten. Dit getuigt van een heel geïntegreerd geheel van het gedachtegoed van woman-centered care. Het panel vindt daarbij wel dat de opleiding dit sterker intern personeelsmatig als extern centraler kan stellen.

Leerresultaten Verloskunde VAR

De beoogde leerresultaten van de opleiding komen overeen met de leerresultaten uit het landelijke *Opleidingsprofiel Verloskunde (2016)*. De opleiding heeft deze in een eigen competentieprofiel opgenomen met zeven (landelijke) beroepsrollen en daaraan gekoppeld vijftien competenties. De opleiding heeft dit tevens gevisualiseerd in drie 'bloemen' die de aansluiting met het CanMeds-model duiden. Een symbiose tot één bloem, zou een mooie oefening zijn. In de vijftien competenties is de landelijke kennisbasis (BoKS: body of knowledge and skills) opgenomen. Via onder andere de curriculumraad controleert de opleiding of de eindkwalificaties aansluiten bij de landelijke eisen, waaronder de BoKS.

De competenties zijn specifiek uitgewerkt in handelingscriteria en vereiste criteria voor competentiebeheersing op drie niveaus. Het derde niveau staat daarbij gelijk aan het beoogde bachelorniveau. Voor de uitwerking van de criteria op dit niveau is de opleiding uitgegaan van niveau zes van het Nederlands Kwalificatieraamwerk waarin de Dublin descriptoren zijn verwerkt en dat gelijk staat aan het hbo-bachelorniveau.

De opleiding biedt de competenties aan op het beoogde eindniveau. Daarbij stelt de opleiding vier competenties niet voorwaardelijk voor het behalen van het eindniveau (onder andere bedrijfsmatige organisatie organiseren; wetenschappelijke kennis ontwikkelen). In de ogen van het panel is het kenmerkend voor verloskunde-opleidingen dat ze ambitieus zijn, veel beogen binnen de vier jaar die het hbo-kader biedt. In dit kader vindt het panel het sterk en realistisch om vier van de vijftien competenties niet als voorwaardelijk mee te tellen voor het afstuderen. Het panel herkent wel dat de afstudeerwerken die het heeft bekeken getuigen van het beheersen van ook deze vier competenties.

Naast woman-centered care en samenwerken in de zorgketen streeft de opleiding een onderzoekende houding en een houding van leven-lang-leren na. De VAR biedt hiertoe een platform met de academische werkplaats en de organisatie van bij- en nascholingsactiviteiten. Vanuit de academische werkplaats zijn er speerpunten voor onderzoek voor de bacheloropleiding geformuleerd. Dit zijn woman-centered care, organisatie van verloskundige zorg in de keten, preventie met aandacht voor achterstandsproblematiek en evidence based care. Alle studenten

studeren af binnen een van deze thema's. Het lectoraat stuurt de onderzoeken aan en werkt in dit kader samen met het Erasmus MC. Studenten kunnen ook stage lopen bij het Erasmus MC. Het panel is van mening dat er aanvullend op het onderzoek dat wordt verricht, explicieter onderzoek op het gebied van woman-centered care kan plaatsvinden zodat intern ook een bredere spreiding van het concept versterkt wordt.

Relatie met het werkveld

Er zijn nauwe contacten met het werkveld in de vorm van de beroepenveldcommissie waarin vertegenwoordigers van verloskundige praktijken (eerste lijn) en bijvoorbeeld een gynaecoloog zitten. Het panel waardeert deze samenstelling als positief. De opleiding vergadert drie keer per jaar met de beroepenveldcommissie. Met hen worden onderwijskundige en nationale ontwikkelingen in het werkveld en de gevolgen daarvan voor het curriculum besproken. Vertegenwoordigers van het werkveld, waaronder van de beroepenveldcommissie, maar ook stagebegeleiders, informeerden het panel dat zij goed betrokken worden bij de opleiding. Het valt de werkveldvertegenwoordigers in positieve zin op dat de afgestudeerden de afgelopen jaren een duidelijker gesprekspartner in de tweede lijn zijn en (in zijn algemeenheid) meer onderzoekend zijn geworden.

De opleiding zorgt ook voor uitwisseling tussen opleiding en werkveld door nauwe contacten te onderhouden met stage- en afstudeerplekken, te werken met concrete praktijktaken en een personeelsbestand te onderhouden waarin recente praktijkervaring geborgd is.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Mede dankzij haar kleinschaligheid kent de opleiding een informele sfeer en een sterk gevoel van betrokkenheid. Studenten en docenten weten elkaar goed te vinden. Dit leidt bij alle actoren tot betrokkenheid en waardering. Het panel heeft gezien dat de onderlinge samenwerking positief uitwerkt op de kwaliteit van het onderwijs.

De competenties uit het opleidingsprofiel zijn verwerkt in het curriculum. Studenten ontwikkelen de juiste kennis en vaardigheden. De samenhang tussen theorieonderwijs, vaardigheidsonderwijs en de stages steekt goed in elkaar met het Praktijk Gericht Werken wat daarin centraal staat. Daaraan gekoppeld is studieloopbaanbegeleiding (SLC). Alles bij elkaar zorgt ervoor dat de persoonlijke en professionele ontwikkeling van de student een logische opbouw volgt.

In het onderwijs is nadrukkelijk aandacht voor de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden en communicatieve vaardigheden. Ook is het concept van woman-centered care duidelijk geïntegreerd in het curriculum. Met deze elementen werkt de opleiding goed aan het realiseren van haar ambitie om sociale verloskunde op te leiden.

De docenten die het curriculum ontwikkelen en verzorgen zijn kundig en heel toegankelijk. Studenten ervaren korte lijntjes en zijn tevens positief gestemd over hun SLC. Ook ervaren zij de ondersteuning vanuit hun peercoaches (ouderejaars student) van meerwaarde op het intensieve programma. De duidelijk opzet van het programma, de aandacht voor communicatie met daarbij de korte lijnen en betrokkenheid, dragen eraan bij dat voor iedereen duidelijk is wat er verwacht wordt. Vanuit verschillende gremia is ook oog voor kwaliteitszorg. Hierbij zijn docenten, studenten, de lector en vertegenwoordigers van het werkveld actief betrokken.

De opleiding beschikt ten slotte over bijzondere faciliteiten die de ontwikkeling van specifieke beroepsvaardigheden goed mogelijk maken.

Onderbouwing

Programma

Inhoudelijke opbouw van het programma

Studenten krijgen in het eerste jaar veel kennis en zicht op het beroep. Dit gebeurt onder andere via vakken en de ISeeYou-stage. Fysiologie, het normale verloop van een zwangerschap, baring en kraambed staan in dit jaar centraal. Het tweede jaar van de opleiding bouwt hierop voort en is gericht op de risico's die zich kunnen voordoen tijdens de zwangerschap, baring en kraambed. Daarbij wordt er specifiek gekeken naar de samenwerking in de keten van zorg rondom de cliënt.

Hiervoor wordt woman-centered care (WCC) via verschillende zorgmodellen aan de orde gesteld. In het derde jaar lopen studenten een minor van 30 studiepunten. Ook volgt de student dit jaar diverse trainingen van verloskundig handelen in crisissituaties en counseling voor prenatale screening. Tevens loopt de student zes weken stage in de eerste lijn en maakt de student een start met een literatuuronderzoek, dat het vertrekpunt vormt voor de afstudeeropdracht in jaar 4. Het laatste jaar bestaat uit 28 weken stage en tien weken afstudeeropdracht. Gedurende de stageperiode volgen studenten ook een week Pre-Hospital Obstetric Emergencies Training, waarbij studenten met andere zorgverleners uit de keten oefenen hoe ze moeten handelen in verloskundige situaties.

Het panel stelt vast dat de studenten in de eerste twee jaar een stevig kennisfundament meekrijgen. De landelijk vastgestelde BoKS geldt hierbij als richtinggevend. Daarbij heeft het panel vernomen dat studenten gedurende hun hele opleiding worden uitgedaagd om binnen en buiten hun opleiding symposia of trainingen te volgen. Hiermee bereidt de opleiding hen voor op een 'leven lang leren'. Naast het volgen van officiële trainingen, nemen studenten deel aan activiteiten georganiseerd door Carmentis, de studievereniging. Zij verzorgt onder andere casuïstieklessen, debatten en een wereldcafé waar externe sprekers of docenten bij aanwezig zijn. Ook is er de Studentenraad 'Verlos je visie', bestaande uit studenten en de lector. Deze raad organiseert diverse activiteiten ter bevordering van visie- en beroepsontwikkeling.

Studenten lopen vanaf jaar 1 stage in de praktijk. De duur en omvang nemen gedurende het programma toe. Stages zijn gebonden aan wettelijke regelgeving. In totaal vervult de student 60 van de 100 stagepunten in de eerstelijnspraktijk. In de stages moeten studenten laten zien dat ze bepaalde verrichtingen beheersen. Deze verrichtingen hebben ze eerder op school in lessen en trainingen aangeleerd.

Studenten beginnen in jaar 1 met een ISeeYou-stage. Daarvoor moeten zij een zwangere vrouw vinden die zij volgen gedurende de zwangerschap, bevalling en het kraambed. In deze stage staat de zorg vanuit het oogpunt van de vrouw (WCC) nadrukkelijk centraal. Studenten worden geacht van het perspectief van de vrouw te reflecteren op de zorg. In jaar 2 zijn lessen pathologie, zwangerschap, baring en kraambed gekoppeld aan stage in de tweede lijn. De samenhang hiertussen kan naar zeggen van de opleiding optimaler.

De verplichte minor in jaar 3 geeft extra druk op het al volle programma, maar biedt ook kansen aan studenten om hun vakkennis te verdiepen of verbreden. De opleiding biedt - in de ogen van het panel mooie - minoren aan, zoals 'Sociale Verloskunde' en 'Kansrijke zorg voor kansarme zwangeren'. Het concept van WCC kent hierin een plek. Ook kunnen studenten kiezen voor een minor van buiten de VAR.

Onderzoeksvaardigheden

De opleiding hecht veel waarde aan de ontwikkeling van passende onderzoeksvaardigheden. Erg belangrijk is dat studenten hun handelen leren onderbouwen. Studenten en alumni maken het belang hiervan duidelijk. Zij geven aan dat het nodig is om de (eigen) positie van beroep zeker te stellen.

De opleiding besteedt vanaf jaar 1 aandacht aan de ontwikkeling van onderzoeksvaardigheden. In het eerste jaar doen studenten - in het klein - ervaring op met het uitvoeren van onderzoek. Zij voeren bijvoorbeeld een literatuuronderzoek uit. Ook leren zij werken vanuit wetenschappelijke bladen/artikelen en leren zij *evidence based midwifery* (= evidence based handelen) toe te passen. Het panel heeft resultaten van tweedejaars studenten gezien waar het zeer onder de

indruk was van de wijze waarop studenten hun handelen en denken konden onderbouwen en beargumenteren.

Het Kenniscentrum Zorginnovatie maakt onderdeel uit van het Instituut voor Gezondheidszorg. Hieraan gekoppeld is het lectoraat Verloskunde en Geboortezorg. Studenten van de opleiding participeren in onderzoeken van dit lectoraat en het lectoraat is betrokken bij de minor Kansrijk zorg voor kwetsbare zwangeren die in 2018-2019 voor het eerst draait. Ook verzorgt de lector gastcolleges. Een hoofddocent, participerend in een ander lectoraat, biedt (onderzoeks)inzichten aan op het gebied van WCC. In de ogen van het panel zou onderzoek op het gebied van WCC dichter bij de opleiding georganiseerd kunnen worden, bijvoorbeeld in de vorm van een lectoraat WCC.

Internationalisering

Internationalisering binnen de opleiding krijgt in brede zin aandacht. In Nederland functioneert de verloskundige in een multiculturele samenleving. In de grootstedelijke context van Rotterdam is deze nadrukkelijk aanwezig. De opleiding besteedt hier vanzelfsprekend aandacht aan. In de ogen van het panel liggen er profileringsmogelijkheden op dit terrein. De nieuwe minor (Kansrijke zorg) is daar een voorbeeld van. Het panel vindt dat de opleiding zich daar explicieter mee kan profileren. Studenten maken (vanzelfsprekend) veel gebruik van Engelstalige bronnen en kunnen een minor in het buitenland doen of stage lopen in het buitenland. Voor dat laatste geldt dat de stageplek aan de Nederlandse zorgstandaard moet voldoen. De opleiding geeft aan dat het aanbod om in het buitenland stage te lopen in ontwikkeling is en dat studenten op dit moment naar Denemarken kunnen in het kader van een studentuitwisseling.

Opbouw van het programma

De leeruitkomsten en de daarbij geformuleerde kennisbasis vormen de basis voor de uitwerking van de verschillende programmaonderdelen. Elk jaar is opgedeeld in vier blokken van tien weken (zie ook 'Schematisch overzicht' bij Schets van de opleiding). Het onderwijs, wordt aangeboden binnen leerlijnen: PGW-leerlijn, conceptuele leerlijn, vaardighedenleerlijn, SLC, Leren in de Praktijk en assessmentleerlijn.

De PGW-lijn staat centraal (Praktijk Gestuurd Werken). Binnen deze leerlijn werken studenten samen aan een praktijktaak: een praktijkgerichte opdracht waarin studenten kennis en vaardigheden in samenhang met elkaar ontwikkelen. Dit gebeurt in werkcolleges en via zelfstudie. Per periode werken studenten aan een praktijktaak. De vraagstukken worden gedurende de opleiding steeds complexer. Gekoppeld aan het PGW ontvangen studenten onderwijs vanuit de andere leerlijnen: kennisvakken zoals anatomie en fysiologie (conceptuele leerlijn) en vaardigheidstrainingen voor het oefenen van verrichtingen zoals partus, episiotomie en hechten (vaardighedenleerlijn). Specifieke verrichtingen worden ook beoordeeld. Een positieve beoordeling is nodig om stage te kunnen lopen. De student houdt de verplichte verrichtingen bij in een digitaal portfolio. Dit laat heel overzichtelijk de competentieontwikkeling van de student zien.

Het panel stelt vast dat er sprake is van een duidelijk samenhang tussen het onderwijs binnen deze leerlijnen. Dit is ook helder voor studenten. De werkvormen die de opleiding hiertoe inzet, zijn wat betreft het panel adequaat, maar wat traditioneel en betreffen voornamelijk hoor- en werkcolleges, gericht op kennisverwerving of de lessen onderzoeksvaardigheden. Het panel

heeft begrepen dat de opleiding onderzoekt hoe zij verder gebruik kan maken van digitale mogelijkheden.

Parallel aan het onderwijs ontvangen studenten studieloopbaancoaching (SLC). In deze leerlijn is op passende wijze aandacht voor persoonsontwikkeling, iets dat zeer belangrijk is voor de verloskunde-opleiding. Studenten leren omgaan met zichzelf, hun werk en de ander en krijgen handvatten om ook in de toekomst te kunnen blijven leren (leven lang leren). Iedere student heeft een vaste SLC'er als aanspreekpunt. In het begin van de opleiding voorziet SLC in groeps- en individuele bijeenkomsten. Naarmate de student verder in de opleiding zit bestaat SLC meer uit coaching. Studenten zijn buitengewoon tevreden over de SLC. Zij ervaren grote betrokkenheid en support van hun coach. De betrokkenheid die de studenten ervaren wordt door de docenten omschreven als vergelijkbaar met het principe van WCC: "Zoals de vrouw in WCC centraal staat zetten wij de student centraal."

Aanvullend op SLC biedt de opleiding een programma van peercoaching. Tweedejaars studenten kunnen opteren om peercoach te worden. Zij volgen daarvoor een opleiding tot coach, waarna zij eerstejaars studenten extra ondersteuning in de vorm van onder andere informatiebijeenkomsten aanbieden. Studenten zijn zeer tevreden over hun peercoaches. Naast dat eerstejaars studenten door tweedejaars coaches worden begeleid, worden tweedejaars studenten door derdejaars coaches begeleid en derdejaars door vierdejaars.

De stages die de student loopt, maken onderdeel uit van de leerlijn Leren in de Praktijk. Studenten moeten de kennis en vaardigheden die zij binnen schools hebben verworven, binnen deze leerlijn in de praktijk laten zien. Zij houden dit bij in het digitaal portfolio. Tijdens stages heeft iedere student een stagebegeleider voor inhoudelijke ondersteuning. De opleiding biedt de stagebegeleiders een driedaagse cursus aan. Deze worden regelmatig bezocht. Het panel stelt vast dat deze goed aansluiten op de behoefte van stagebegeleiders en studenten. Daarnaast bezoekt een docent de stageplek om af te stemmen over lopende zaken. Dit gebeurt structureel.

De zesde leerlijn, de assessmentleerlijn, is erop gericht studenten voor te bereiden op de verschillende assessments die in het programma zijn opgenomen. Dit gebeurt in de vorm van hoor- en werkcolleges.

Woman-centered care

In jaar 1 lopen studenten de ISeeYou-stage. In deze stage diepen zij de ketenzorgpartners uit vanuit het perspectief van de zwangere vrouw. Hiervoor zoekt iedere student een zwangere vrouw die zij volgt gedurende de zwangerschap door aan te sluiten bij de consulten, de baring en de kraamzorg. Lessen op school sluiten hierop aan. Studenten reflecteren op de zorg vanuit het perspectief van de vrouw, waarbij de student de vrouw niet als een cliënt dient te zien, maar als een vrouw met bagage. De opleiding geeft de studenten hiermee een perspectief mee dat ze verwacht worden doorlopend in de opleiding in te brengen. Ook als het om het oefenen van acute situaties gaat. Het panel stelt vast dat dit doorlopend aan de orde wordt gesteld. De planning van ISeeYou-stage naast het volgen van lessen valt soms wat ongelukkig uit (studenten die een les missen omwille meelopen met een vrouw). Via verder digitaliseren van het onderwijs zou de opleiding het wellicht makkelijker voor studenten kunnen maken.

Docenten

Studenten worden vakinhoudelijk begeleid door hun docenten. Hierover zijn studenten zeer tevreden en enthousiast. Studenten ervaren docenten als zeer kundig, betrokken en persoonlijk. Het panel stelt mede op basis van cv-gegevens vast dat de kwaliteit van het docententeam overtuigend is. Ruim 90 procent is mastergeschoold. Docenten staan dicht bij de studenten en dragen de principes van woman-centered care uit; zij stellen de student centraal in de opleiding. Op die manier proberen zij ook iedereen aan boord te houden in het programma, dat erg vol is en een sterke intrinsieke overtuiging en zelfverzekerdheid van studenten vraagt. Het panel stelt vast dat deze aandacht er is vanaf het moment dat de student in beeld is, namelijk bij de instroom. In de intakeprocedure hebben docenten, naast de formele kant, ook expliciet aandacht voor de motivatie en wordt het gedachtegoed van WCC onder de aandacht van de student gebracht. Het panel vindt de korte lijntjes en grote betrokkenheid heel overtuigend naar voren komen in de verschillende gesprekken die het heeft gevoerd. Studenten geven dit ook terug. Zij zijn zeer tevreden over het contact dat zij hebben met de docenten.

Studenten worden actief betrokken bij de opleiding. Naast het contact met docenten, worden zij betrokken via evaluaties, studentenarena's en de opleidingscommissie om aandachtspunten voor de kwaliteit van het onderwijs aan te dragen en mee te denken over oplossingen. Daarnaast is er een studentenraad en een studievereniging Carmentis waar vanuit ook professionaliseringsactiviteiten worden georganiseerd.

Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding heeft een rondleiding verzorgd voor het panel. Het panel stelt vast dat de opleiding binnen het instituut over een ruime hoeveelheid voorzieningen beschikt die toereikend zijn. De opleiding deelt een aantal vaardighedenlokalen met de opleiding verpleegkunde en beschikt daarnaast over een eigen vaardighedenlokaal waar specifieke situaties en verrichtingen geoefend en getoetst kunnen worden, de Femmie-verloskamer. Hierin zijn een consultruimte (voor prenataal onderzoek), een slaapkamer (voor thuisbevalling) en een verloskamer (klinische setting) gesitueerd. Ook zijn middelen, poppen, instrumenten voor het oefenen van specifieke vaardigheden in deze ruimte beschikbaar. Studenten uiten zich erg tevreden over de praktijklokalen en faciliteiten waar zij buiten de lessen om ook gebruik van kunnen maken om specifieke verrichtingen te trainen.

Alles overziend, stelt het panel vast dat de opleiding een intensief, duidelijk en leuk uitdagend onderwijsprogramma aanbiedt. Er is nadrukkelijk oog voor communicatie en onderlinge afstemming.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel is positief over het systeem van toetsing. De toetskaders zetten adequate lijnen uit voor toetsuitvoering met aandacht voor kwaliteitseisen. Zo staan de competenties en de daarbij uitgewerkte handelingscriteria op bachelorniveau centraal in de toetsing. Voor de tussenniveaus wordt dit verder geoptimaliseerd. De opleiding werkt met matrices en er is de feedbackfunctie als onderdeel van de toetsing. Dit sluit aan bij de aandacht in de opleiding voor de persoonlijke ontwikkeling van de student.

Het panel concludeert dat de toetsuitvoering in orde is. Het panel ziet dat de opleiding passende methoden en instrumenten inzet om de kwalificaties van studenten te beoordelen. Voor studenten is helder wat er van hen verwacht wordt. De organisatie (planning) van de toetsing heeft de aandacht om een evenwichtige spreiding van toetsdruk te realiseren. In het merendeel van de beoordelingen herkent het panel betekenisvolle inhoudsrijke feedback. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van toetsing en beoogde functie van feed forward. Dit kan verder aandacht krijgen. In de toetsuitvoering herkent het panel ook dat de opleiding bezig is de uniformiteit tussen assessoren van assessments verder te optimaliseren. Dit verdient de verdere aandacht. De examencommissie ziet op een juiste manier toe op de kwaliteit van de toetsing. Hiertoe zijn processen adequaat ingericht waarbij de toetscommissie structureel toeziet op de kwaliteit van toetsen en hierover afstemt met het team.

Onderbouwing

Toetsbeleid

De opleiding heeft de uitgangspunten voor de manier van toetsing vastgelegd in een toetsbeleid (*Toetsplan Ba-VKV*), dat is afgestemd op de kaders van het Instituut voor Gezondheidszorg (*Toetsbeleid, 2015-2019*). In dit plan is de keuze voor toetsvormen verantwoord en is beschreven hoe de kwaliteitsbewaking plaatsvindt. Ook is hierin duidelijk aangegeven dat de formatieve kant van de toetsing een plek kent in het geheel. De competenties zoals omschreven in het eigen opleidingsprofiel en daaraan gekoppeld de handelingscriteria, staan zoveel mogelijk centraal in de toetsing en gelden als uitgangspunt voor het toetsontwerp. Dit draagt bij aan de validiteit en transparantie. Ook werkt de opleiding met toetsmatrizen per toets en met toetscriteria, zoals vastgelegd in bijvoorbeeld rubrics.

Het panel stelt vast dat de uitgangspunten en criteria voor toetsing zijn opgenomen in de modulebeschrijvingen voor studenten. Studenten geven aan dat deze voor hen helder zijn. Zij snappen goed wat er van hen wordt verwacht en waarop zij worden beoordeeld. Daarbij geldt dat

voor veel toetsen eerst een formatief feedbackmoment wordt georganiseerd. Zo weten studenten ook waar ze aan toe zijn. Zij waarderen dit als positief. Voor de beoordeling geldt verder dat iedere student individueel wordt beoordeeld en dat de begeleiding gescheiden plaatsvindt van het beoordelen.

Uitvoering toetsing

Het panel constateert dat de opleiding voldoende variëteit aan toetsvormen hanteert die goed aansluit bij de onderwijsprincipes. De kwaliteit van de waargenomen toetsen vindt het panel voldoende. De opleiding werkt met vaardigheidstoetsen, performance-assessments (met actrices), kennistoetsen, al dan niet toepassingsgericht, schriftelijke beroepsproducten, de afstudeeropdracht en de competentieassessments. De verschillende onderdelen in een blok worden allemaal getoetst, deels formatief en deels summatief. Daarin is een ontwikkeling gaande om een evenwichtigere spreiding van studielast (en vermindering van toetsdruk) te realiseren. Zo is het aantal assessments van acht naar vijf teruggebracht. Daarnaast zijn grote toetseenheden teruggebracht naar meerdere kleinere (summatieve) eenheden. Dit is mede op verzoek van studenten tot stand gekomen.

In de assessments staat het handelingsniveau, zoals dat in de stages moet worden aangetoond centraal. Daarvoor houdt de student een portfolio bij waarin de verrichtingen zijn opgenomen. Een stage-evaluatie maakt hier onderdeel van uit.

Het portfolio is het vertrekpunt voor het beoordelingsgesprek (toetsing) waarin de student wordt bevraagd over de aangeleverde bewijzen en de situaties die ze heeft mee gemaakt. De presentatie (het gesprek) telt mee in beoordeling.

Ieder assessment wordt door twee examinatoren (assessoren) uitgevoerd: een examiner vanuit school en een externe werkveldassessor. Vanaf jaar 2 is er altijd een verloskundige betrokken bij de assessments. Beide assessoren zijn aangewezen door de examencommissie en hebben een even zware stem in de beoordeling. In overleg komen zij tot een eindbeoordeling. De uniformiteit tussen verschillende assessments heeft, mede naar aanleiding van feedback van studenten, de aandacht. Het panel onderschrijft het belang hiervan op basis van de beoordelingen die het heeft ingezien. Via kalibratiesessies en via het aanpassen van de rubric-formulieren streeft de opleiding naar verbetering op dit punt. Naast uniformiteit wordt gekeken hoe het nakijkwerk behapbaarder gemaakt kan worden middels de formulieren.

Naast voorgenoemde toetsen, neemt de opleiding ook de landelijke voortgangstoets af. In jaar 4 heeft de toets een summatieve functie. In de jaren ervoor een formatieve en informatieve voor de opleiding over het aanwezige kennisniveau onder studenten. Hiermee wordt het kennisniveau landelijk goed geborgd.

Studenten studeren af wanneer zij de volgende onderdelen met een positief resultaat afronden: 1) de afstudeeropdracht, 2) de stage aanwezigheid en verrichtingen verplichting en 3) het startbekwaamassessment. Voor aanvang van het startbekwaamassessment moet de student alle onderdelen hebben afgerond. Daarbij hanteert de opleiding de handelingscriteria van de competenties op bachelorniveau als uitgangspunt. Die zijn helder omschreven. Voor elf van de vijftien geldt dat de student een positief resultaat moet behalen. Voor vier competenties, die evengoed op bachelorniveau worden getoetst, geldt dit niet. Voor deze competenties is in de ogen van de opleiding meer groei en ontwikkeling nodig. Het panel vindt dit heel realistisch en sterk van de opleiding om deze keuze expliciet te maken.

Voor het afstuderen geldt dat het vier-ogenprincipe consequent wordt toegepast. Via de studiehandleiding en de studiebegeleiding is voor studenten helder wat er van hen verwacht wordt en op welke criteria zij worden beoordeeld.

Het panel vindt de toetsen aansluiten op de leerresultaten. Het panel herkent dat de complexiteit in de toetsing, net als in het onderwijs, toeneemt naarmate het programma vordert. Zo wordt kennis in het begin van de opleiding meer frequent als losse onderdelen getoetst (bijv.: wat is bloeddruk?). Vervolgens wordt de toepassing van kennis getoetst (vaardigheidstoets: bloeddruk meten) en vervolgens vindt integrale toetsing van competenties plaats (kennis en kunde: bloeddruk in de context van zwangere vrouw) plaats.

Het panel stelt verder vast dat de opleiding veel voorziet in het geven van feedback. Dit herkent het panel bij de PGW-taken, maar ook de beoordelingsformulieren die het panel heeft ingezien bevatten uitgebreide betekenisvolle feedback voor studenten. De feedback heeft in de ogen van het panel een overtuigende functie van *feed forward*.

Alles overziend, vindt het panel het systeem van toetsing voldoende consistent met de leerresultaten en passend bij de didactische uitgangspunten. Sterke elementen vindt het panel de aandacht voor feedback (en feed forward) waarbij het panel vooral de kwaliteit ervan als goed waardeert. Daarbij herkent het panel ook dat uniformiteit tussen assessoren de aandacht krijgt en verder verdient. Dit beweegt volgens het panel in de juiste richting.

Kwaliteitsborging

Het panel heeft begrepen dat de docenten bij het construeren van de toetsen zoveel mogelijk het vier-ogenprincipe toepassen. Docenten zijn expert op onderwerp waarop ze examineren. Een bescheiden deel van het team beschikt over een basis kwalificatie examinering (op dit moment zo'n 35 procent). Voor het merendeel van het team geldt dat ze voor scholing ingepland staan. Naast formele scholing evalueert het team doorlopend over de kwaliteit van de opleiding en de beoordeling van het beoogde niveau. Docenten stemmen hierover onderling af, zowel in formele setting (teamsessies) als in informele setting (korte lijnen). Het kwaliteitsbewustzijn vindt het panel overtuigend. Zo is er voor elk assessment een kalibratiebijeenkomst waarbij alle assessoren en externe werkveldassessoren aanwezig zijn. Daarnaast, zo geven assessoren aan, stemmen ze (informeel) onderling af aan de hand van de rubric. Op die manier is er goed aandacht voor een uniforme beoordeling.

Vanuit de examencommissie wordt formeel toegezien op de kwaliteit van de toetsing. Zo houdt ze bijvoorbeeld zicht op de assessoren. Daarnaast heeft de commissie de afgelopen jaren aandacht gehad voor twee grote veranderingen: de implementatie van eenduidige criteria en rubrics en de herverdeling van studiepunten. De toetscommissie heeft hier een belangrijke rol bij gehad. Beide veranderingen zijn afgerond. Het werken met de rubrics bevalt goed. Deze geven ook veel richting en houvast aan studenten.

De toetscommissie controleert de kwaliteit van de toetsen in opdracht van de examencommissie en rapporteert daarover (ook) aan het management. Verbeterpunten worden in de teams ingebracht. Zo is eerder vanuit de toetscommissie aandacht gevraagd voor de informatievoorziening in de cursushandleiding voor studenten door de link tussen competenties en leerdoelen te verduidelijken.

Er is aandacht voor professionalisering. Alle leden van de toetscommissie beschikken over een BKE. Deze professionaliseringsprocessen worden handig benut voor de toetsontwikkeling en –

verbetering binnen de opleiding. Bredere scholing op het gebied van BKE staat in de planning, zo geeft de examencommissie aan.

Alles overziend, ervaart het panel een degelijk toetsstelsel waarbij er aandacht is voor kwaliteitsontwikkeling. Het panel stelt vast dat de opleiding beschikt over een adequaat toezicht op de kwaliteit van toetsing en beoordeling.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Het panel is onder de indruk van de kwaliteit van het werk van afgestudeerden en van het team dat een uniforme visie over het programma uitdraagt. Verder heeft het panel tevreden studenten en een tevreden werkveld ontmoet.

De opleiding heeft overtuigend aangetoond dat zij toekomstige verloskundige professionals opleidt, die na afronding van hun opleiding als zelfstandig professional kunnen beginnen. De afstudeerfase is daartoe adequaat ingericht. Het eindwerk van de opleiding wordt gevormd door een combinatie van resultaten die samen de competenties vanuit het onderliggende competentieprofiel afdekken. De resultaten van de verschillende onderdelen laten bij elkaar zien dat de studenten de beoogde leerresultaten bereiken. Deze weerspiegelen op overtuigende wijze hbo-bachelorniveau. De gesprekken hebben het panel verder geleerd dat de opleiding bekwame verloskundigen opleidt. Vertegenwoordigers van het werkveld en afgestudeerden zijn tevreden over de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk. Zij herkennen een ontwikkeling in de houding van de verloskundige die meer onderzoekend is, de dialoog opzoekt en goed kan aangeven wat ze wil.

Onderbouwing

Producten van afgestudeerden

Het panel heeft van vijftien afgestudeerden (geselecteerd uit de afgelopen twee studiejaar) het afstudeerdossier bestudeerd en is van oordeel dat deze dossiers de realisatie van de beoogde leerresultaten tonen. De panelleden vinden de producten van voldoende tot zeer goede kwaliteit en in sommige gevallen wat laag gewaardeerd, maar over de hele linie van overtuigend bachelorniveau getuigen. De kwaliteit van het onderzoek vindt het panel goed. Het panel heeft zowel kwalitatief als kwantitatief onderzoek aangetroffen. In alle gevallen was het relevant voor de beroepspraktijk. Daarbij heeft het panel mooie voorbeelden van evidence-based midwifery en woman-centered care aangetroffen.

Tijdens de visitatie heeft het panel verschillende tussenproducten bekeken, waaronder publicaties en posters. Ook deze producten toonden volgens het panel een goede kwaliteit. Het panel vond deze inhoudelijk relevant voor de beroepsontwikkeling waar de opleiding voor staat, namelijk het opleiden van de sociaal verloskundige; een professional die reflectieve practitioner is. In dat kader is een onderzoekende houding van belang en wordt daar gedurende de opleiding aan gewerkt. De opleiding ervaart een stijgende lijn in de mate waarin studenten onderzoek van belang vinden. Het panel herkent dit vanuit het gesprek met alumni en studenten en vindt dat de

opleiding tevreden kan zijn over de manier waarop onderzoek in het curriculum gepositioneerd is en positief bijdraagt aan het eindniveau.

Functioneren afgestudeerden

In het gesprek met vertegenwoordigers van het werkveld komt een positief beeld naar voren over de kwalificaties van de afgestudeerden. De ervaringen die zij hebben met afgestudeerden laten zien dat de opleiding adequaat beginnend beroepsbeoefenaren aflevert: zelfstandige bekwame verloskundigen. Daarbij geven zij aan dat studenten goed weten wat ze willen, goed voorbereid op stage komen en in het vierde jaar al op een goed niveau van zelfstandig handelen bezitten. In het algemeen vindt het werkveld afgestudeerden meer onderzoekend.

Ook de alumni van de opleiding toonden zich positief over het eindniveau van de opleiding en de aansluiting van het geleerde in de beroepspraktijk. In gesprek met het panel gaven zij aan zich gekwalificeerde professionals te voelen en zich goed toegerust voelen voor het zelfstandig handelen in praktijk. Alumni geven dat ook aan. Wanneer ze terugkijken op de opleiding dan zijn zij bijzonder tevreden.

Ten slotte spreken vertegenwoordigers van het werkveld en alumni zich positief uit over de wijze waarop zij betrokken worden bij de opleiding. Het contact met de opleiding beschouwen zij als goed. Er wordt zichtbaar geïnvesteerd via scholing van werkplekbegeleiders en door bezoeken van docenten aan stageplaatsen.

Alles overziend, toont de opleiding overtuigend aan de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bijzonder kenmerk Woman-Centered Care

De opleiding vraagt tegelijkertijd met de visitatie het bijzonder kenmerk Woman-Centered Care (WCC) aan. Het panel heeft naar de kwaliteit van dit kenmerk gekeken en stelt vast dat in de opleiding overtuigend sprake is van aandacht voor WCC. Dit zit in de vier beoordelingsstandaarden en is voldoende onderscheidend. Het panel beoordeelt dit kenmerk daarom als **positief**.

Het panel heeft kunnen vaststellen dat de opleiding voldoet aan de drie gestelde criteria voor Bijzonder kenmerk (NVAO, juli 2017). Dit zijn:

Criterium 1 Onderscheidend karakter

Het te beoordelen kenmerk is onderscheidend voor de opleiding in relatie tot relevante opleidingen in het Nederlands hoger onderwijs.

Het panel stelt vast dat de VAR met haar visie op WCC en de invulling die zij daaraan geeft, zich duidelijk onderscheidt in relatie tot relevante en vergelijkbare opleidingen in het Nederlands hoger onderwijs. Daarvoor stelt de opleiding op duidelijke wijze het concept van WCC centraal wat vooral blijkt uit de manier waarop WCC is ingebed in het programma. Het panel beoordeelt het concept als doordacht en goed en vindt dat dit concreter als uitgangspunt wordt genomen dan bij de andere verloskunde-opleidingen waar het concept ook in bepaalde mate (maar anders of minder expliciet) aandacht krijgt. Met WCC zoekt de opleiding van de VAR ook duidelijk aansluiting bij een breder sociaal domein en coaching (communicatieve vaardigheden). Het panel concludeert dat WCC goed aansluit bij de ambitie om studenten op te leiden tot sociaal verloskundige, beide liggen in elkaars verlengde. Dit kan de opleiding in de ogen van het panel nog explicieter duiden. Daarbij vindt het panel dat de opleiding het concept verder kan doorontwikkelen door het concept WCC steviger en breder (bij meerdere experts) in de structuur in te bedden, bijvoorbeeld in de vorm van een lector/lectoraat. Via een structurele inbedding kan een doorontwikkeling naar een meer innovatieve rol worden geborgd.

Criterium 2 Concretisering

De gevolgen van het te beoordelen kenmerk voor de kwaliteit van het onderwijs zijn geoperationaliseerd aan de hand van de relevante standaarden van het Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland.

Het panel stelt vast dat de opleiding een programma aanbiedt waarin het concept van Woman-Centered Care is geïntegreerd in het onderwijs. Het krijgt concreet vorm in de praktijk leerlijn (LIP), de ISeeYou-stage en waaraan communicatieve vaardigheden zijn gekoppeld. Een en ander hangt goed met elkaar samen. Daarbij is het onderwijs goed verweven met onderzoek. Dit levert in de ogen van het panel bijzonder mooie studentproducten op. Het onderwijs is duidelijk vormgegeven vanuit de vastgestelde leerresultaten. Het panel stelt vast dat WCC goed binnen de competenties van het profiel valt. Dit blijkt duidelijk uit de verschillende voorbeelden die het panel heeft bekeken. Vanuit het concept WCC wordt een bepaalde manier

van denken en handelen van studenten gevraagd. Het panel herkent dit terug in de uitvoering van het onderwijs in de verschillende voorbeelden die het heeft ingezien. In het verlengde daarvan wordt dit meegenomen in de toetsing. Positief vindt het panel dat het gedachtegoed van WCC ook sterk tot uiting komt in de studentbenadering, de wijze waarop docenten en coaches omgaan met studenten. Dit getuigt van een geïntegreerd geheel van WCC.

criterium 3 Relevantie

Het te beoordelen kenmerk is van wezenlijk belang voor de aard van de opleiding

Het kenmerk Woman-Centered Care is essentieel voor het opleiden van verloskundigen. Door dit verder te ontwikkelen in de in gang gezette richting kan dit eveneens sterk bijdragen aan het neerzetten van het profiel 'sociaal verloskundige'.

Voor het panel is evident dat de samenleving en de verloskundige zorg veranderen en dat de verloskundige met die verandering moet meegaan. Het is daarom voor alle verloskunde-opleidingen even belangrijk dat ze, naast het opleiden van bekwame verloskundigen, aandacht besteden aan kennis- en houdingsaspecten die ervoor zorgen dat ze verloskundigen opleiden die stevig in het werkveld staan. De aandacht voor WCC draagt bij aan een stevige positie in die veranderende samenleving. De andere opleidingen zetten in op Evidence Based Midwifery en Academische en wetenschappelijke vorming. Ook dat zijn manieren om de positie van de verloskundige in het professionele veld te verstevigen. Via WCC is voor de opleiding van de VAR een geheel eigen en onderscheidende wijze om daar invulling aan te geven en in dat licht vindt het panel het concept WCC voldoende onderscheidend voor een bijzonder kenmerk.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Goed
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Goed
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoende
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Goed
<i>Bijzonder kenmerk Woman-Centered Care</i>	Positief

Het panel heeft een opleiding leren kennen die goed bezig is met het opleiden van verloskundigen en zoekende is om die kwaliteit met een onderscheidend profiel stevig neer te zetten. Met WCC en de ambitie om sociaal verloskundigen op te leiden heeft de opleiding iets moois in handen. De opleiding heeft dit gedegen neergezet. Beide kenmerken verdienen verdere doorontwikkeling.

Het panel heeft de standaard gewogen volgens de beslisregels van de NVAO.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Verloskunde als **goed** en het Bijzonder kenmerk Woman-Centered Care van Hogeschool Rotterdam als **positief**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 1

- Het panel beveelt de opleiding aan de profilering intern in de organisatie te versterken en deze naar buiten toe steviger neer te zetten.

Standaard 2

- De opleiding vraagt aandacht voor het verder benutten van mogelijkheden die digitalisering voor het onderwijs met zich mee brengen.
- De opleiding kan de gewenste profilering verder verstevigen middels minoren. Er bestaan reeds een paar prachtige voorbeelden.

Standaard 3

- Elementen binnen de toetsing zijn in ontwikkeling om onder meer uniformiteit in oordelen te verbeteren. Het panel onderschrijft de aandacht hiervoor en beveelt de opleiding aan hier goed naar te blijven kijken.
- Kalibratiesessies en de inzet van BKE vindt het panel prima instrumenten om de kwaliteit van toetsing te verbeteren, maar de vraag is of deze interventies leiden tot een gewenst beter resultaat of dat meer naar elementen van het toetssysteem gekeken kan worden. Een aanpak waarbij sprake is van meer longitudinaal toetsen zou wellicht passen? Het lijkt zonde van de tijd en energie die het vraagt. Sommige investeringen leveren ook niet altijd een verbetering op (bv. SKT2).
- Ten slotte vraagt het panel zich af of de toetsinstrumenten, die allemaal zeer tijdrovend zijn (werkintensief voor studenten en examinatoren), voldoende opleveren. Om deze reden is de gedachte dat een andere opzet - zoals meer longitudinaal toetsen - wellicht een uitkomst biedt.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Tijd	Gespreksonderwerpen	Gesprekspartners (incl. functies/rollen)
08.00 – 08.15	Inloop & ontvangst auditpanel	
08.15 – 09.15	Inzien materiaal en overleg panel	
09.15 – 10.00	Themamarkt Woman-Centered Care en studentgerichtheid Stands bemand door docenten en studenten. Opening door onderwijsmanager	<ul style="list-style-type: none"> • (onderwijsmanager) – opening markt • (hoofddocent) – onderzoek, Woman-Centered Care, Iseeyou • (docent) – minor kansrijke zorg • (docent) – communicatieve vaardigheden • Peercoaches • (docenten) praktijkgericht werken
10.00 – 10.15	Pauze	
10.15– 11.00	Studenten	<ul style="list-style-type: none"> • jaar 1 • jaar 2 en lid OC • jaar 2 en peercoach • jaar 3 en lid OC • jaar 3 • jaar 4 en lid OC
11.00 – 12.00	Docenten en curriculumcommissie en onderzoek <i>WCC in curriculum</i>	<ul style="list-style-type: none"> • (internationalisering, stage en lid curriculumraad) • (docent, minor) • (hoofd studentzaken, voorzitter curriculumraad) • (docent, lid curriculumraad) • (docent, coördinator jaar 3) • (docent, coördinator jaar 1 en 2 en lid curriculumraad) • (selectie, LVGT)
12.00 – 14.00	Lunch / Intern overleg auditpanel	
14.00 – 14.45	Afstuderen Eindniveau (programma), docenten jaar 4, afstudeerbegeleiders, afstuderende studenten	<ul style="list-style-type: none"> • (afstudeercoördinator) • (hoofddocent) • (stagecoördinatie) • (docent) • (lector) • (alumna) • (alumna)
14.45 – 15.15	Borgingsgesprek Examencommissie, toetscommissie en OC	<ul style="list-style-type: none"> • (voorzitter examencommissie) • (vice- voorzitter examencommissie) • (voorzitter opleidingscommissie) • (voorzitter toetscommissie)
15.15 – 15.45	Werkveld en Alumni	<ul style="list-style-type: none"> • (werkveldcommissie, verloskundige) • (Master PA KV, verloskundige) • alumna, stagebegeleider en werkveldassessor • alumna, stagebegeleider en werkveldassessor
	Pauze / Intern overleg auditpanel	
16.00 – 16.45	Managementteam	<ul style="list-style-type: none"> • (directeur IvG) • (onderwijsmanager) • (lector)
16.45 – 17.30	Intern overleg auditpanel, uitschrijven terugkoppeling	
Vanaf 17.30	Terugkoppeling	

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Vooraf toegestuurde documenten, bijlagen ZER:

Studentenhoofdstuk in de vorm van een film
Competentieprofiel Bachelor Verloskunde Rotterdam Uitgave 2016
Hogeschoolgids IvG bachelor 2018-2019
Landelijk beroepsprofiel verloskunde 2014
Literatuurlijst bachelor Verloskunde 2018-2019
Opleidingsprofiel bachelor VKV 2018
Toetsplan Ba VKV 2018
Advies OC stage n.a.v. JOOV, juli 2018
Analyse FRESNO-test document resultaten studenten
Beroepsprofiel Verloskundige, 2014
Brancheprotocol Kwaliteitszorg Onderzoek, vereniging Hogescholen, oktober 2015
Fullerton, Thompson & Johnson CBE 2013
Hogeschool Rotterdam Onderwijsvisie 2016
ICM 2013 Global standards for midwifery education
ISeeYou evaluation 2017
ISeeYoy HEJ
IvG VKV BOKS Onderzoeksvaardigheden IvG, mei 2015
LOPV definitief april 2017
NZA Integrale geboortezorg
Position paper VAR
Preconception Indicatie lijst PIL
Reglement inschrijving en voorbereiding bachelors en ads 2017-2018
Renfrew et al, 2014. Midwifery and quality care
Studiesucces HR
Studiewijzer minor Sociale Verloskunde 2018
Ten Hoop-Bender et al 2014
Toetsbeleid IvG 2015-2019
VKV overzicht examinatoren 2018-2019
WHO miwifery educator core competencies
WHO recommendation for intrapartum care
Woman-centered care 2.0 mei 2018
15 afstudeerdossiers, inclusief bijbehorende afstudeerhandleidingen

Ter inzage op 15 januari 2019

Naast voorgenoemde o.a.:
representatieve selectie studiematerialen
documenten instroom, intake
documenten lectoraat
documenten examencommissie, toetscommissie